

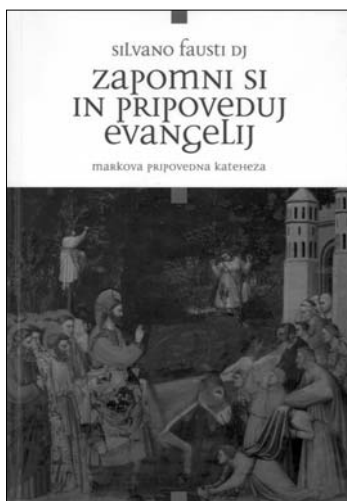
dolina, sicer lepa in bogata kot Kanaanska dežela, trpi vsa ta leta zaradi krutega nasilja človeških rok. Svet je prostor, kjer se bije bitka med dobrim in zlim, med Bogom in Satanom. Iz knjige diha vseprisotno občutje večnega, absolutnega, božjega ... Pozitivno sporočilo tega romana je prav Florijanova zgodba, ki je nekoliko podobna zgodbi Jezusa. Florijanovo življenje priča o tem, da ni nič pomembnejšega od večnosti. Drug velik poudarek velja slovenstvu, ki pa je vpeto v širši evropski kontekst. V romanu se srečamo s stihom Danteja, s francoskimi katoliškimi misleci, z nemškim novinarjem, z latinskimi citati ...

Besednjak je zelo bogat – kraško sočen. Zgodba vleče bralca iz strani v stran. Na nekonflikten, pripovedujoč način roman sooči slovenskega bralca s problematiko polpretekle zgodovine, ki je še nismo razčistili. Zato bi bila knjiga lahko primerno maturitetno čtivo. Tudi za mnoge slovenske »izobražence« bi bila več kot potrebna. Z zastavljanjem širših človeških in civilizacijskih vprašanj pa postane roman zanimiv za slehernika – tudi za tujca. Prijetno branje.

Matej Matija Kavčič

**Silvano Fausti DJ:
Zapomni si in
pripoveduj
evangelij
Markova pripovedna
kateheza**

Celje: Mohorjeva družba, 2005, str. 464; prevedla Mihaela Kavčič; ISBN 961-218-566-2.

Med posameznimi evangelisti je tudi na Slovenskem največkrat komentiran prav Markov evangelij (glej F. Rozman, *Marko*, Ljubljana, 1987; K. Stock, *Jezus - veselo oznanilo*, Maribor, 2000; J. Plevnik, *Evangelij po Marku*, Dravljje, 2005). Ob večjem zanimanju za vprašanja "zgodovinskega Jezusa" in literarno-narativnih metod raziskovanja teologije prve Cerkve je bila tudi Markovemu evangeliju priznana pomembna zgodovinska, literarna in teološka enkratnost. Klasična teza zgodovinsko-kritične eksegeze, da je

Markov evangelij zgolj zbirka t. i. »predmarkovskega« izročila o Jezusovem življenju in delu in sam ne premore nekega samostojnega teološkega koncepta, je bila prepričljivo dopolnjena. Os procesa razodevanja temeljnega oznanila drugega evangelija je razkrivanje Jezusove resnične identitete, ki ni potekalo nekonfliktno. Pri urejanju izročila se Marko izkaže kot izvrsten kerigmatični pripovednik, ki ne prikazuje Jezusove mesijanske resničnosti zgolj z različnimi kristološkimi nazivi, temveč izpostavlja preko Jezusovega učenja in delovanja predvsem njegovo osebo. Pri tem ne daje kratkih in direktnih odgovorov na temeljna vprašanja, temveč ohranja celotni proces "kristološkega tipanja" oziroma nastajanja prve evangeljske kerigme. To je hkrati najmočnejši dokaz o primarnosti Markovega poročila o Jezusovem življenju in nauku. Razkrivanje resnice o Jezusovi osebi in njegovem poslanstvu, ki se korak za korakom razvija skozi celoten evangelij, se dogaja v konkretnem času in prostoru ter se sooča z izzivi konkretnih ljudi in tradicij. Z izsledki narativne analize Markovega evangelija se gradi celostno integrativna kristologija, ki močneje izpostavlja človekovo soočenje z odrešenjskim Božjim posegom v Jezusu Kristusu.

Pomemben prispevek k razvoju narativne in integra-

tivne kristologije daje gotovo tudi italjanski biblicist Silvano Fausti, avtor komentarja Markovega evangelija z naslovem *Ricorda e racconta il Vangelo*, ki ga je v prevodu Mihaela Kavčič izdala celjska Mohorjeva družba. Fausti, ki se že skoraj štirideset let intenzivno posveča študiju Svetega pisma, judovske in grške tradicije ter sodobne kulture, spada med najbolj vplivne in izvirne evropske biblične mislece. Ko je ugotovil, da samo z univerzitetnim pristopom do Svetega pisma ne bo izpolnil svojega poslanstva, je zapustil profesorsko službo in se pridružil skupnosti jezuitov, ki živi z laiki v različni poklicih na majhnem posestvu v kraju Villapizzone blizu Milana. V tem okolju, ki ga zaznamuje tesno prepletanje med duhovnim in svetnim, med božjim in vsakdanjim, med delom in molitvijo, med študijem in bogoslužjem, se rojevajo komentarji svetopisemskih knjig, ki ne želijo samo razlagati dogodka odrešenja, temveč zanj pričevati. Faustijevi komentarji se odlikujejo tako po natančni jezikovni analizi kot po globokem kontemplativnem pristopu. S prodornostjo očetov prve Cerkve zna povezovati radikalno osebno izkustvo Božje besede z vrhunsko literarno kritično in teološko analizo.

Svoj komentar Markovega evangelija je zasnoval na klasični duhovni metodi branja

Svetega pisma, ki so jo cerkveni očetje imenovali *lectio divina*. Gre za štiristopenjsko vstopanje v svetopisemsko besedilo. Prva stopnja je branje (*lectio*), kjer bralec spoznava besedilo v vsej njeni literarni, zgodovinski in teološki razsežnosti. Druga stopnja pomeni premišljevanje (*meditatio*) in osebno poglobljanje prebrane v intenzivnem odnosu s Svetim Duhom kot primarnim avtorjem besedila. Tretja stopnja je molitev (*oratio*), kjer se bralec aktivno vključi v besedilo. Bralec skupaj s svetopisemskimi osebami slavi Boga, mu izroča svoje daritve in prošnje. Četrta stopnja je zrenje (*contemplatio*), kjer se molilec prepusti, da ga Bog gleda in ljubi, ko se hrani z notranjih čutenjem in okušanjem sprejete Besede. Preko teh štirih stopenj želi Fausti popeljati bralca pri branju vsakega posameznega odlomka. Največ prostora je seveda posvečenega prvi stopnji, kjer je bralec najbolj odvisen od pomoči poznavalca. Vendar ne zanemari elementov, ki lahko vodijo v molitev in kontemplacijo. Zdi se, da se je želel komentator čimbolj poistovetiti z evangelistovim pripovednim stilom. Marko namreč posreduje bralcu Jezusovo oznanilo na kerigmatičen način, tako da ga preko različnih reakcij prvih poslušalcev in odprtih vprašanj vključi v dogajanje in ga izzove, da zavzame lastno stališče. Proces od-

krivanja Jezusove indetitete nikoli ni in ne bo potekal brez težav in konfliktov. Tako kot nekoč učenci se morajo tudi danes bralci soočiti z ostrino ločitve med božjim in človeškim "mišljenjem" (prim. Mr 8,33), med pokorščino Besedi ali bogastvu tega sveta (prim. Mr 10,21).

Fausti uspe v svojem komentarju predstaviti Markov evangelij kot posebno aktualen za sodobnega človeka tako z vsebinske kot formalne plati. Marko namreč zasnuje evangelij na metafori *pot*, ki predstavlja primarno človekovo izkustvo rasti in življenja. Izvoljeno ljudstvo je svojo zgodovino razumelo kot pot (hebr. *derek*, gr. *hodós*), kot potovanje, ki se je začelo z Božjim klicem Abrahamu, naj se odpravi v neznano deželo (1 Mz 12,1). Ta pot se je nadaljevala s štiridesetletnim potovanjem proti obljubljeni deželi (2 Mz) in dosegla svoj vrh v učlovečenju in zemeljski poti Božjega Sina proti Jeruzalemu, kraju križanja in vstajenja. Na tej poti je ljudstvo doživljalo tako Božjo zvestobo in moč njegove bližine kot lastno nestanovitnost ter pogubno moč skušnjave in greha. Izkušali so minljivost vsakega doseženega cilja na poti in nujnost vztrajanja ter zaupanja v Božjo obljubo. Vse od začetka Markovega evangelija zveni klic in vabilo, da stopimo na *pot*, na kateri bo učenec oziroma poslušalec in bra-

lec odkrival skrivnost Jezusove osebe in ob njej postajal njegov pričevalec. Fausti poskuša ob vsakem odlomku ohranяти pogled na celotno Jezusovo pot, ki se začenja s krstom v Jordanu, se nadaljuje s potoivanjem po pokrajini Galileje, se usmeri proti Jeruzalemu, kjer so ga "peljali ven, da bi ga križali" (15,20). Ko ga prvi dan v tednu žene zaman iščejo v grobu, so opomnjene na njegovo obljubo: "Pred vami pojde v Galilejo; tam ga boste videli, kakor vam je rekel" (16,7). Grob namreč ni zadnja postaja Jezusove poti in ne cilj njegovega poslanstva. Ko se konča pot zgodovinskega Jezusa, se začenja pot Vstalega. Na tej poti pa ga lahko učenci srečajo in spremljajo samo z vero. Ko se bodo *spomnili* njegovih besed in jim verjeli, se bodo vrnili nazaj v Galilejo, nazaj na začetek *svoje* poti, kjer ga bodo gotovo srečali.

V komentarju so močno izpostavljena vprašanja, ki jih zastavljajo učenci ali množice ali pa Jezus sam. Celotno Jezusovo pot bistveno usmerjata dve temeljni vprašanji, ki terjata več kot samo formalen odgovor: *Kdo je Jezus?* in *Kdo je njegov učenec?* Komentar zaključí razmišljanje vsakega odlomka z nekim novim spoznanjem o teh dveh temeljnih subjektih nastopa nebeškega kraljestva. Čeprav je teološki odgovor na prvo vprašanje podan že v uvodnem pro-

gramskem stavku: »*Začetek evangelija Jezusa Kristusa, Božjega Sina*« (1,1), in so učenci predstavljeni skupaj z Jezusom vse od prvega dne njegovega javnega delovanja, je vendarle vse, kar bo sledilo, samo *začetek oz. izhodišče* (gr. *arché*) odkrivanja skrivnosti Jezusove osebe, nebeškega kraljestva in bistva učenčevstva.

Kršćanstvo ni ideja, ampak je *hoja* za Njim, ugotavlja ob Markovem evangeliju Silvano Fausti. Na Jezusovo vprašanje učencem: "Kaj pa vi pravite, kdo sem?" (8,29) ni mogoče odgovoriti zgolj z ustnicami. To vprašanje terja dejanje – *odločitev*. Stopiti moramo z Njim v svojem vsakdanjem poklicu (1,17). Vztrajati moramo v odnosu z Njim tudi takrat, ko se rušijo človeški argumenti (9,32). Zaupati moramo v Njegovo vodstvo tudi takrat, ko trepetamo pred podobo križa (8,33). Šele ob izkustvu odsotnosti Boga (prim. 4,38) so bili učenci prisiljeni resnično vprašati: "Kdo neki je ta?". Prvo Jezusovo dejanje v njegovem javnem delovanju je bil poklic učencev. Njegovo povabilo je začetek nove skupnosti, novih odnosov – je novo stvarjenje. Tega se je zavedal Silvano Fausti, preden se je odločil zapisati komentar drugega, Markovega evangelija, in tega se mora zavedati vsak, ki ta evangelij bere in želi živeti njegovo oznanilo. Jezus namreč ni eden izmed učiteljev, ki bi si ga iz-

brali, ampak je *On*, ki nas je izbral, nas *videli* in *poklical*, da bi bili z njim (3,14) in bi postajali kakor on. Ne ponuja nauka, ampak življenje, ne vabi k učenju, ampak k posnemanju, ne potrebuje besed, ampak ljubezni, ki se izraža v očeh, ki vidijo, v ušesih, ki poslušajo, v korakih, ki sledijo, v srcih, ki čutijo, v rokah, ki storijo. Jezusov klic je povabilo k osebni odločitvi, je odločitev za podobo, ki mi je bila dana ob rojstvu, je odločitev za življenje, ki rodi veselje. Prepoznavati se, kot me pozna On, ki me je poklical, pomeni odkrivati svojo pravo podobo in sprejeti svoje poslanstvo – in končno, razumeti Besedo, ki nam jo je oznanil po evangelistih. Hoditi za njim je odločitev za svobodo, je izhod iz mreže strahu, samozadostnosti in vseh oblik egoizma. Je novi eksodus – izhod iz Egipta mojega suženjstva, iz teme k luči, iz smrti v življenje. Komentar Silvana Faustija nam bo pomagal brati evangelij na način, da se ne bomo mogli ubraniti Duhu, ki tudi danes rojeva Jezusove učence.

Maksimilijan Matjaž